

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه همکاری در خصوص آب و هواشناسی دریای خزر»

مقدمه

با افزایش ناگهانی تراز آب دریای خزر در دهه شصت و اوایل دهه هفتاد و تخریب و آب‌گرفتگی تأسیسات و نواحی مسکونی در سواحل پنج کشور حاشیه دریای خزر، موجی از نگرانی در این کشورها در زمینه تبعات این پدیده به وجود آمد. فعالیت‌های استخراج و اکتشاف نفت، بنادر تجاری و شیلاتی، تأسیسات نظامی، خطوط حمل‌ونقل دریایی، محیط زیست تالاب‌های متصل به این دریا و کشاورزی، از حوزه‌هایی بودند که آسیب فراوانی را تحمل نمودند. برای رفع این مشکل و شناخت هر چه بیشتر عوامل مؤثر در بروز نوسانات حدی تراز آب دریای خزر، فعالیت‌های مختلفی در سطوح ملی و منطقه‌ای صورت گرفت که می‌توان از آن جمله به کنفرانس‌های تهران و رامسر اشاره نمود. همچنین نهادهای منطقه‌ای برای سازماندهی و مدیریت امور مربوط به پایش، پیش‌بینی و مقابله با آثار تخریبی این پدیده به وجود آمد.

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۵۵۹

شماره چاپ:

۱۳۹۰

کمیته هماهنگی امور هواشناسی، آبشناسی و پایش محیطی دریای خزر

کمیته هماهنگی امور هواشناسی، آبشناسی و پایش محیطی دریای خزر در شهریور ۱۳۷۳ طی نشستی میان کشورهای حاشیه دریای خزر در جمهوری اسلامی ایران ایجاد شد و مقرر گردید که ریاست این کمیته هر دو سال یکبار به صورت دوره‌ای به عهده رئیس سازمان هواشناسی یکی از پنج کشور حاشیه دریای خزر یعنی روسیه، قزاقستان، آذربایجان، ترکمنستان و ایران باشد. هدف از تشکیل این کمیته برقراری ارتباط‌های علمی و فنی بین پنج کشور یاد شده در موارد زیر است:

تاریخ چاپ:

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفاتر:

مطالعات زیربنایی
مطالعات حقوقی

- ایجاد سامانه یکپارچه دیده‌بانی، پایش و پیش‌بینی هواشناسی دریایی و اقیانوس‌شناسی فیزیکی در دریای خزر و تعیین راهکارهایی برای جمع‌آوری و مبادله اطلاعات هواشناسی و دریایی،
- ایجاد بانک اطلاعاتی هواشناسی، آبشناسی دریای خزر،
- ایجاد بستر همکاری‌های تحقیقاتی، آموزشی و فناوری در زمینه مسائل هواشناسی آبشناسی دریای خزر و عوامل مؤثر بر آنها نظیر تغییر اقلیم،

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۱۴۲۶۸

- کمک به ارتقای پایش محیطی دریای خزر و همکاری با کنوانسیون تهران،

- جلب کمک‌ها و همکاری‌های بین‌المللی به منظور اجرای اهداف بالا.

تاریخ انتشار:

۱۳۹۴/۲/۳۰

موافقتنامه همکاری در خصوص آب و هواشناسی دریای خزر

برای قانونی شدن فعالیت‌های این کمیته، موافقتنامه‌ای تهیه و طی جلسات متعددی توسط اعضای کمیته مورد بررسی قرار گرفت و هم‌اکنون لایحه موافقتنامه مذکور برای تأیید نهایی به مجلس شورای اسلامی ارائه گردیده

است. در ادامه اشاره‌ای به بعضی از موارد مهم این موافقتنامه که کشورهای حاشیه جهت نیل به اهداف آن موظف به انجام آنها می‌باشند، شده است:

- نگهداری شبکه‌های دیده‌بانی ملی موجود که شامل ایستگاه‌ها و یا پایگاه‌های ساحلی، جزیره‌ای و دهانه رودخانه‌ای است و در صورت لزوم احداث ایستگاه‌ها و یا پایگاه‌های جدید،

- اعمال استانداردهای سازمان جهانی هواشناسی، کمیسیون بین دولتی اقیانوس‌شناسی و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) برای دیده‌بانی ویژگی‌های آب‌شناسی و هواشناسی، توافق در خصوص سامانه‌های مرجع، انتخاب معیارها و مقرر نمودن دیگر قوانین پایه، هماهنگ کردن کتابچه راهنما برای عملیات آب‌شناسی و هواشناسی در ایستگاه‌ها و پایگاه‌های دریایی و ساحلی،

- ایجاد الزامات مشترک برای سامانه‌های ملی در زمینه جمع‌آوری، ذخیره‌سازی و انتشار اطلاعات مربوط به وضعیت دریای خزر،

- تهیه اطلاعات مرجع حاوی خلاصه داده‌ها (رژیمی و اقلیمی) در مورد وضعیت دریای خزر،

- طراحی و گردآوری بانک داده‌های دیده‌بانی ویژگی‌های مربوط به وضعیت دریای خزر،

- تعیین اصول اولیه سامانه مشترک اطلاعات زمینی که نشان‌دهنده اطلاعات وضعیت دریای خزر باشد،

- ارتقای روش‌های پیش‌بینی وضعیت دریای خزر شامل پیش‌بینی نوسانات سطح دریای خزر با فاصله زمانی متفاوت،

- ارتقای روش‌های ارزیابی و تجزیه و تحلیل جامع اجزای تشکیل‌دهنده تراز آب دریای خزر،

- هماهنگی میان طرف‌ها در خصوص سازوکارهای تربیت و آموزش کارکنان در زمینه آب‌شناسی و هواشناسی دریای خزر.

لازم به ذکر است که در این موافقتنامه ذکر شده است که رئیس و معاون برای یک دوره دوساله به‌طور چرخشی براساس ترتیب حروف الفبای انگلیسی نام کشور طرف‌ها منصوب می‌شوند و اجلاس عادی کارگروه به‌طور چرخشی طبق ترتیب حروف الفبای انگلیسی توسط کشور طرف میزبانی می‌شود. همچنین اجلاس فوق‌العاده بنا به درخواست یکی از اعضای کارگروه که مورد تأیید بقیه اعضا می‌باشد می‌تواند برگزار گردد و زبان رسمی کارگروه، زبان رسمی کشور طرف‌ها و همچنین زبان انگلیسی است. زبان کاری روسی و انگلیسی است. کشورهای عضو، جمهوری اسلامی ایران را به‌عنوان امین اسناد تعیین نمودند. امین اسناد تاریخ لازم‌الاجرا شدن این موافقتنامه و وصول اطلاعیه‌های کتبی را از طرف‌های مربوط در خصوص تکمیل تشریفات داخلی مورد نیاز برای لازم‌الاجرا شدن موافقتنامه را به طرف‌ها اعلام می‌نماید.

نتیجه‌گیری

با توجه به موارد اشاره شده فوق‌الذکر «موافقتنامه همکاری در خصوص آب و هواشناسی دریای خزر» می‌تواند به‌عنوان گامی مثبت در جهت شناخت اجزای هواشناسی و آب‌شناسی دریای خزر تلقی گردد. این امر می‌تواند علاوه بر حفظ دریای خزر در برنامه‌ریزی‌ها از جنبه‌های مختلف مرتبط با این دریا نیز مثبت واقع گردد، لذا توصیه می‌گردد که این لایحه به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

